

Bewaken & Beveiligen

Internationale verkenning bevoegdheden | Factsheet

Het onderzoek

- Nederland is in de afgelopen jaren opgeschud door verschillende (zware) geweldsincidenten gericht tegen personen. Met het stelsel bewaken en beveiligen geeft de overheid uitvoering aan haar zorgplicht om burgers tegen (levens)gevaar te beschermen.
- De werking van dit stelsel is in de afgelopen jaren onderzocht. Uit onderzoeken blijkt dat de grondslag en de daarbij horende knelpunten omtrent het uitwisselen en verzamelen van informatie in beveiligingssituaties een belangrijk vraagstuk is.
- In opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum voeren Hooghiemstra & Partners en Pro Facto een rechtsvergelijkend onderzoek uit naar het bewaken van beveiligen van personen in een aantal Europese landen, met in het bijzonder aandacht voor de bevoegdheden voor verzamelen en delen van informatie.
- De onderzoekers constateren dat in de onderzochte landen – gezien in de eigen context en geschiedenis van die landen – verschillende keuzes zijn gemaakt bij het inrichten van het stelsel van bewaken en beveiligen. Deze verschillende varianten bieden kansen voor Nederland om daarvan te leren en inspiratie op te doen.

Onderzochte landen:

Belangrijke bevindingen

- **Rolverdeling en verhouding tussen betrokken organisaties:** Er zijn zowel centrale als centrale-decentrale stelsels. Bevoegdheden zijn belegd bij instanties als politie, crisiscentra, inlichtingendiensten, prefecten of speciaal opgerichte organisaties.
- **Aanleiding voor inzet stelsel:** Het stelsel kan worden ingezet door bijvoorbeeld aangiftes, signalen van betrokken organisaties, of signalen uit de media.
- **Dwangbevoegdheden om informatie te verzamelen:** Alleen inlichtingendiensten en politie beschikken over dwangbevoegdheden in de onderzochte landen. In de meeste landen beschikken organen die dreigingsanalyses coördineren niet zelf over dergelijke bevoegdheden.
- **Informatie delen en verzamelen via andere organisaties:** Informatiedeling en -verzameling zijn doorgaans op basis van algemene wettelijke bepalingen belegd in verschillende wetten.
- **Dreigingsanalyses:** De onderzochte landen laten een divers beeld zien van de wijze waarop dreigingsanalyses worden opgesteld, gecoördineerd en uitgevoerd
- **Maatregelen:** Naast standaardpakketten wordt in verschillende landen maatwerk geregeld. Maatregelen worden periodiek geëvalueerd en op basis van nieuwe informatie.
- **Toezicht:** Er zijn verschillende vormen van toezicht aangetroffen, zoals een onafhankelijke toezichthouder, parlementaire commissies, vaste comités en via de ministeriële verantwoordelijkheid.

De uitleg van de elementen is **hier** te lezen in het volledige onderzoek.

Het **referentiemodel** voor het stelsel bewaken & beveiligen

Ijkpunt	Elementen van landen ter inspiratie	Dilemma's
 Toegang tot het stelsel is adequaat	België: aangifte wordt gecoördineerd opgepakt	Enerzijds moet het stelsel voor iedereen die te maken heeft met een dreiging gemakkelijk toegankelijk zijn, anderzijds is het niet wenselijk om veel middelen in te zetten bij dreigingen die niet reëel zijn.
 Coördinatie tussen partijen is adequaat en rolverdeling is helder	België: belangrijke informatie komt op één plek samen Duitsland: speciale afdeling Italië: speciaal coördinerend orgaan	Enerzijds is het voor coördinatie wenselijk om de expertise van organisaties op één plek bij elkaar te hebben of niet te veel deelnemers uit verschillende partijen te betrekken (makkelijker, efficiënter). Anderzijds brengt deelname van meerdere organisaties verschillende expertises mee die van toegevoegde waarde kunnen zijn voor de inzet van het stelsel.
 Er is een heldere juridische basis voor het verzamelen en delen van informatie	Denemarken: in één wet geregeld	Aan de ene kant is er een groot belang om zoveel mogelijk relevante informatie te verzamelen en te delen en aan de andere kant speelt het belang van de persoonlijke levenssfeer, en gegevensbescherming die juist vragen om dataminimalisatie.
 Er is een heldere juridische basis voor de inzet van dwangbevoegdheden	Frankrijk: brede juridische basis	Aan de ene kant is er behoefte om informatie te kunnen verzamelen door middel van verschillende dwangbevoegdheden, aan de andere kant grijpen deze bevoegdheden zeer in op de persoonlijke levenssfeer en dienen deze middelen alleen ingezet te worden wanneer dat noodzakelijk en proportioneel is.
 De dreigingsanalyse is adequaat / bruikbaar	België: gecoördineerde aanpak, informatie komt op één plek samen Denemarken: gecentraliseerde aanpak	Aan ene kant kan de dreiging het beste in beeld worden gebracht met zo veel mogelijk informatie, aan de andere kant is het onwenselijk als de overheid op grondslag van het maken van een dreigingsanalyse in een bredere context informatie verzamelt en daar gevolg aan laat geven.
 De evaluatie van maatregelen is effectief	België & Italië: periodieke evaluatie, of bij nieuwe informatie	Het is enerzijds belangrijk om periodiek maatregelen te herzien of de mogelijkheid te hebben om snel in te grijpen wanneer de omstandigheden veranderen, maar anderzijds wil je ook niet vaker met elkaar om de tafel dan noodzakelijk is (over-evaluatie).
 Het toezicht is eenduidig en doeltreffend	België: twee vaste comités Frankrijk: onafhankelijke toezichthouder	Balans tussen gesloten (vanwege gevoelige aard van werkzaamheden B&B) en een open karakter (voor het kunnen afleggen van verantwoording en transparantie).